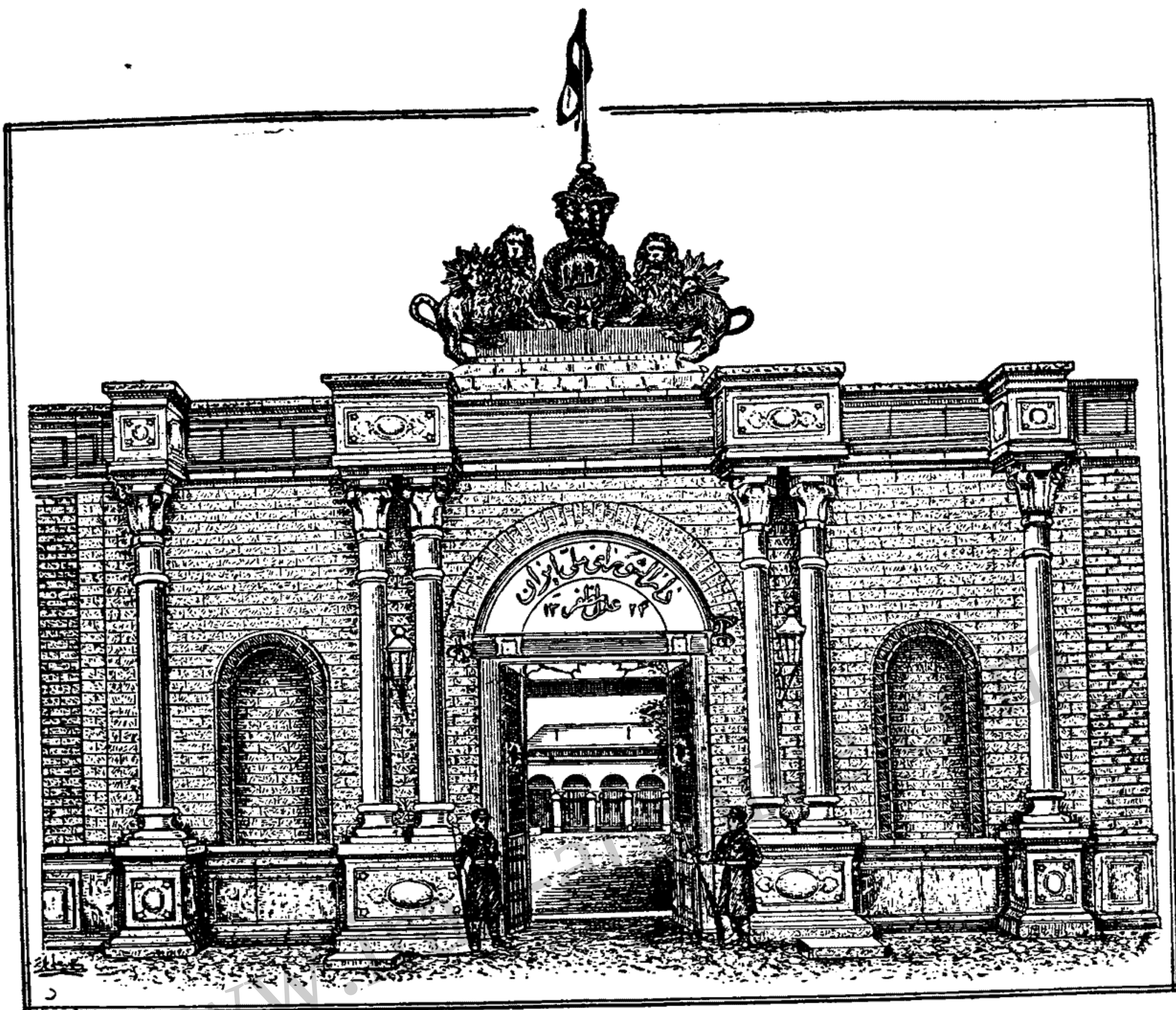

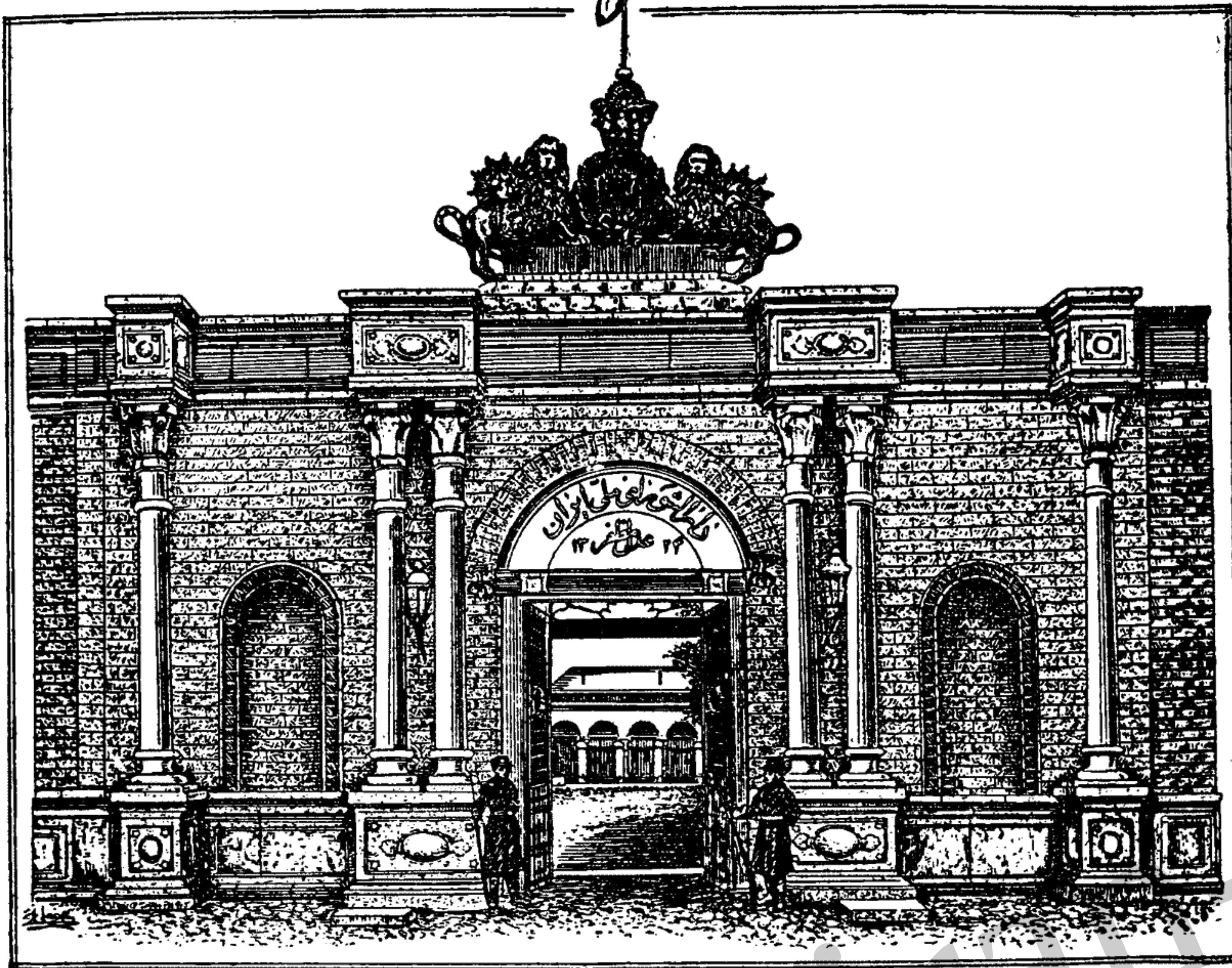
دوره هفتم تقنینیه

شماره ۷	مذاکرات مجلس	جلسه ۷
قیمه اشتراك داخله ایران سالیانه ده تومان خارجہ « دوازده تومان ~~~~~ قیمه تک شماره يك قران	مندرجات فقط شامل مذاکرات مشروح جلسات مجلس شورای ملی خواهد بود ~~~~~ پس از ختم هر جلسه کلیه مذاکرات در يك شماره منتشر میشود ~~~~~ مطبعة مجلس	تاریخ تأسیس آذر ۱۳۰۵ جلسه سه شنبه ۲۹ آبان ماه ۱۳۰۷ ~~~~~ مطابق ۷ جادی الثاني ۱۳۴۷

فهرست مندرجات

ردیف	عنوان	از صفحه	الی صفحه
۱	قرائت خطابه تقدیمی بحضور اعلیٰ حضرت هما یونی و توضیحات مخالفت آمیز آقای آقا سید یعقوب در اطراف اعتبار نامه آقای دکتر حسن خان عظیمی و تصویب آن	۵۹	۶۹
۲	استرداد مخالفت آقای طلوع نسبت به اعتبار نامه آقای رفیع و تصویب آن	۷۰	
۳	تصویب دو فقره مرخصی آقایان کازرونی و خطیبی		

مذاکرات مجلس دوره هفتم تقنینیه

صورت مشروح مجلس روز سه شنبه ۲۹ آبان ماه ۱۳۰۷ مطابق ۷ جمادی الثانی ۱۳۴۷

جلسه هفتم

(مجلس دو ساعت و ربع قبل از ظهر برپاست)
 آقایان : آشتیانی - ملک ابرج میرزا - فرج الله خان آصف
 غائبین بی اجازه جلسه قبل
 (صورت مجلس : روز یکشنبه بیست و هفتم آبان ماه را آقای اورنگ قرائت نمودند)
 غائبین با اجازه جلسه قبل
 آقایان : عبدالحسین خان دیبا - میرزا حسن خان وثوق

دستی - غلامحسین میرزا - دکتر امیر خان اعلم - اکبر میرزا مسعود - حاج میرزا حبیب الله امین - آقا زاده سبزواری - کازرونی - موقر - قوام - مرآت سفیدی حاج رحیم آقا - میرزا ابوالفضل - ضیاء - بروجردی محمد تقی خان اسعد - آقا رضا مهدوی - آقا شیخ محمد جواد - مرتضی قلیخان بیات - حاج حسین آقا مهدوی - آقا شیخ علی مدرس - حاج حسن آقا ملک - حاج غلام حسین ملک -

در آمدگان بی اجازه جلسه قبل

آقایان نجومی - زوار - افشار - دهستانی - شریفی - شریعت زاده - مولوی - آقا حسین آقایان - رئیس - آقای باستانی در صورت مجلس ابرادی دارید باستانی - خبر

رئیس - در صورت مجلس مخالفی نیست . صورت مجلس تصویب شد . بطوریکه خاطر آقایان آگاه است بعد از افتتاح مجلس شورای ملی میبایستی خطابه به پیشگاه اعلی حضرت همایونی عرض شود و آماده بودن مجلس را برای کارها خاطر نشان کند . روز قبل هم آقای فهمی این مطلب را یادآوری فرمودند و بایشان گفته شد که ندارک و در این جلسه تقدیم میشود فعلاً ندارک شده قرائت میشود و از طرف مجلس تذکراً عرض میشود .

جمعی از نمایندگان - صحیح است

(بشرح ذیل قرائت شد)

به پیشگاه مقدس اعلیحضرت همایون شاهنشاهی خلدالله ملکه و سلطانه

مجلس شورای ملی در ضمن اینکه موافق اصل دهم قانون اساسی دائر شدن خود را بعرض همایونی میسراند امیدوار است که دولت شاهنشاهی در روی اصولیکه از طرف قرین الشرف شاهانه در طی فرمایشات افتتاحیه اشاره فرموده اند اجرای اصلاحات شروع شده را تعقیب و تکمیل نمایند . مجلس شورای ملی بنوبه خود مساعدت و توحید مساعی با دولت شاهنشاهی را بوضعیکه مکنون خاطر خطیر اعلیحضرت همایونی است وظیفه خود دانسته و

اطمینان کامل دارد که بتوجهات شاهانه با اجرای خدمات ملی موفق خواهد گردید

رئیس - راپورت نمایندگی آقای دکتر حسن خان عظیمی مطرح است آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - ولا بنده خیلی تأسف دارم و خدا شاهد است این را که عرض میکنم از روی يك قلب پاك و بی غل و غش است که بنده در يك موقعی وارد شدم در این موضوع که خیلی تأسف دارم نه خودم متأسفم بلکه اعضای شعبه پنجم عموماً در این مسئله تأسف دارند و مدتها هم گرفتار این تأسف بودیم که دکتر حسن خان یکی از اعضای صالح و اشخاص زحمت کش این مملکت است

و باید در دوره دوم و سوم و چهارم و پنجم و ششم وکیل بشود نهایت این دوره بیداری مرکز ایشان را باین مقام مقتدر کردو ایشان نماینده مرکز شدند . بدبختانه بنده و سایر اعضا شعبه ما گرفتار شدنبك موضوعی که حالا عرض میکنم و از ضمیر نمایندگان محترم حکومت و قضاوت در این مسئله را که ما اعضا شعبه پنجم گرفتار شدیم می خواهم بفرمایند . خوش بختانه شعبه پنجم که تشکیل شد مقام محترم ریاست (آقای رئیس) هم در آن جا عضویت داشتند و این مسئله را هم بنده میدانم که این دوسیه اگر در هر يك از شعب ششگانه رفته بود گرفتار این مسئله میشد نه اینکه بگویم این شعبه ما گرفتار این اشکال شد . خبر این اشکالی است که اگر این راپورت بسایر شعب هم میرفت گرفتارش میشدند ولی این مسئله خوش بختانه بابتد بختانه (باهر تعبیری که بفرمائید) در شعبه پنجم وارد شد و برای اینکه کاملاً ذهن نمایندگان محترم مسبوق باشد خدمات شعبه پنج را که تمام شعب هم اقرار دارند بر سبیل اجمال بعرض میسرانم . شعبه پنج سی راپورت بمجلس شورای ملی تقدیم کرد که ترتیبش این است که الان بعرض میسرانم :

ساوجبلاغ - يك نفر

طهران - دوازده نفر

عباسی - يك نفر

عرق - دو نفر
فردوسی - يك نفر
فسا - يك نفر
فومن - يك نفر
قزوين - دو نفر
قشقایی - يك نفر
قم - يك نفر
قمشه - يك نفر
مراغه - دو نفر
مشهد - چهار نفر

این سی راپورتنی است که از شعبه پنجم بعرض مجلس رسید است و کاملاً هم مواظب بود که بطور دقت و جدیت کار خودش را بکنند و بحمد الله نه در مجلس و در شعبه ما و نه در سایر شعب هیچ نظری نبود مگر همان نظر اولیه که اعلیحضرت اقدس در نظر گرفته بودند که توحید مساعی بشود مابین مجلس و دولت در خدمت کردن این بود که در قدم اول مجلس خودش را حاضر کرد و همین جوری که آقای رئیس فرمودند عدم النظر بود که در يك روز نود یا صد اعتبارنامه بگذرد چرا ؟ چون خواستیم مرده بدانند که این مجلس هفتم دامن همت بکمر زده است و میخواهد (نمی خواهم بگویم این مجلس فقط بلکه مجالس سابق هم همینطور بود) مملکت خدمت بکنند و قدمهای اساسی برای خدمت مملکت بردارد . اما راجع باین موضوع : در همان روز اول آن جوری که در شعب دیگر هم شده بود بترتیب و مطابق سابقه شعبه نظر اجمالی میکرد در دوسیه و يك تصمیم تعلیقی باصطلاح گرفته میشد نظر بماده قانون که در ظرف يك ماه اگر کسانی شکایت از انتخابات دارند وقت داشته باشند . تمام این دوسیه ها را شعبه پنج نشست از صبح تا يك ساعت بعد از ظهر و دوسیه ها را در تحت نظر گرفت و يك يك نگاه کرد و يك تصمیم تعلیقی گرفت تا سربکماه نسبت بنمایندگان طهران هم که دوازده نفر بودند همینطور تصمیم گرفته شد و رسیدگی شد . بعد

از چندروز از این مسئله يككنفر ازاعضاء شعبه . شعبه دیگر این مسئله را به بنده تذکر دادند و گفتند كه يك نفر از نمایندگان محترم طهران این شبهه قانونی درس هست . آن شبهه را هم حالا بعرض میسرانم . خود آقای دکتر حسن خان را هم تمام نمایندگان محترم میدانند که يككنفر از اشخاصیکه در وزارت مالیه همیشه طرف حمله بوده است که اجرای قانون و تعقیب قانون میکنند ایشان بوده اند و در پشت همین تریبون و پشت همین کرسی خطبه بشهادت صورت مجلس بنده دفع کردم از دکتر حسن خان عظیمی و میرزا ابو القاسم خان بودجه که حقیقتاً دروزارت مالیه دو عضو اعظم هستند و همیشه طرف توجه میباشند و خیلی مجلس متوجه است که در وزارت مالیه این دو نفر را اشخاصی هستند که حافظ قانون میباشند . این که محل تردید نبود . خلاصه ماوارد در مسئله شدیم . اولاً خیلی تأسف داشتم که چه شد که اعضاء انجمن مرکزی طهران متوجه این قسمت نشدند . شاید هم گفتیم که اعضای انجمن باعتبار حس قانونی و علمی که دکتر حسن خان در اجرای قوانین دارند خودشان ملتفت بوده اند

دو ماده قانون را بعرض مجلس می رسانم بعد هم عملیاتی که شعبه در این جا گرفتارش بوده است شعبه پنج دست توسلش را بهمم جا دراز کرد و بهر کس رجوع کرد که رفع این شبهه قانونی را برایش بکنند این را هم بعرض مجلس میسرانم و نیت اعضای شعبه پنجم را نسبت به آقای دکتر عرض میکنم و بعد هم میگویم که اگر ما نتوانستیم تفسیر کنیم از این جهت بود که حق تفسیر فقط منحصر است بمجلس شورای ملی و شعبه نمی تواند تفسیر کند . وزارت عدلیه نمیتواند تفسیر کند که پی در پی نشسته است به تفسیر کردن وزارت مالیه نمی تواند تفسیر کند . هیچ وزارتخانه هیچ شعبه هیچ کمیسیون حق تفسیر قانون را ندارد و تفسیر از حقوق مختصه مجلس شورای ملی است و هر کس بخواند تفسیر قانون بکنند مطابق ماده قانون مجازات

عمومی باید جلب محکمه شده و مجازات شود تفسیر از خصایص مجلس شورای ملی است و بس آقایان باین عرض بنده توجه کنید وقتی مملکت در شاه راه ترقی می افتد و حرکت میکنند که حقوق مقامات و مراتب محفوظ باشد تفسیر قانون وضع قانون با خود مجلس است و حق مجلس است دیگری حق ندارد . بنده که در شعبه نشسته ام نمی توانم تفسیر قانون بکنم بنده باید صریح قانونی را که بدست من داده اند عمل بکنم بعد بعرض مجلس برسانم آنوقت هر طور اکثریت مجلس رأی داد و حکومت کرد آن قانون است و غیر از این غلط است . دستور اساسی ما قانون اساسی ما این است و مملکتیمان هم ترقی نمی کند مگر اینکه قوانین را محترم و حدود و حقوق هر کسی را محترم بدانیم این است که برسبیل اجمال عرض میکنم که ماده قانونی را که بدیختانه شعبه پنجم که یکی از شعب خدمتگذار مجلس است گرفتارش بوده است بعدم اطلاع دادیم اعضاء دیگر هم تشریف آوردند از سایر شعب آقای شریعت زاده آقای طهرانی همه اینهارا دعوت کردیم گفتیم آقایان این است مسئله . آقای دکتر حسنخان که حق عظیمی در مملکت و در مالیه مملکت ما دارند گرفتار این دو ماده شده ایم يك ماده در دوره پنجم گذشته است و يك ماده در دوره ششم . ما که همچو قدرتی نداریم که بیائیم قانون را تفسیر کنیم یعنی پشت میز خودمان بنشینیم و بگوئیم تفسیر قانون این است . در صورتیکه حق تفسیر قانون نداریم و تفسیر قانون و معنای آن با اینچا است و بنده نا اینچا هستم دفاع از حق مجلس میکنم . حق قانون گذاری با اینچا است تفسیر و توضیحش هم حق اینجاست و از طرف دیگران غلط است . این هم ماده قانون : ماده سیزدهم - اشخاصیکه از انتخاب شدن محرومند - مأمورین مالیه در قلمرو مأموریت خود این عبارت فارسی است . زیر نویسی هم ندارد . حاشیه هم ندارد معنی هم نمیخواهد چهار کلمه است مأمورین مالیه این دو کلمه در قلمرو مأموریت خود . این دیگر نه فرانسه است نه انگلیسی ، نه روسی است ، نه عربی است ، فارسی است

این يك عبارت . عبارت دیگر . بنده خیلی متأسف هستم که این قانون بقدری قوت پیدا کرده است که از تمام قوانین ما بالاتر شده است بقدری قدرت پیدا کرده است که اگر تمام قوانین پایمال شود این قانون میماند . ماده اول قانون محدودیت وزراء و معاونین و رؤساء دوائر دولتی در موقع انتخابات و نمایندگان مجلس در دوره تقنینیه . قانونی است که در دوره ششم در بدست و دوم تیرماه ۱۳۰۶ شمسی تصویب شده است ماده اول - کلیه رؤساء دوائر دولتی از انتخاب شدن به عضویت مجلس شورای ملی در حوزه مأموریت خود محروم خواهند بود و همچنین وزراء و معاونین در موقع انتخاب از تمام مملکت . اینهم قانونی بود که در دوره ششم خوب یا بد حسن یا قبیح فرق نمیکند قانونی گذشت و آقایان هم همه میدانند تا نقض نشود واجب الاحترام و واجب الاجرا است و ما ناچاریم اجرا کنیم . اعضاء شعبه در مجلس بودند وقتی که این قانون میگذاشت . یکی از اشخاصی هم که آنجا بود آقای افسر بودند در هر صورت وقتی قانونی گذشت واجب الاجرا است تا موقعی که نقض شود و اکثر هم بنا نشود نقض شود مجلس باید نقض کند . اگر هم باید تفسیر بشود مجلس باید بکند . آقایان درست به عرایض بنده توجه بفرمایند باعث اینکه شعبه پنجم این مدت را گذراند و شب و روز در فکر بود که راه حلی برای این کار پیدا کنند این دو قانون بود . ما دعوت کردیم از تمام شعب که بیایند . آقایان : دکتر حسنخان يك شخصی است که از دوره دوم نا حالا لیاقت استحقاق این مقام را داشته است . به مملکت خدمت کرده است . به مشروطه خدمت کرده است . متأسفانه این دو قانون هست . ما چه کار کنیم قانون می آید مشروطه طلبان را به کند می اندازد و دیگران را آزاد میگذارد این دو قانون ایشان را گیر انداخته است چه کار کنیم آمدند نشستیم صحبت کردیم بعضی از اعضاء شعبه همان بحث ها که در بعضی وزارتخانه ها میشود که روح قانون همچو هست . جسدش همچو است . دستش همچو پایش همچو است در اینجا هم شد ولی بنده گفتم آقایان تا قانون در مجلس روحش معنی نشود . جسد و سر و

تپش معنی نشود ما نمیتوانیم معنی قانون بکنیم در موضوع سجل احوال در وزارت عدلیه گفته شده است که بعد خدمتشان عرض میکنم حقیقتاً چیز غربی است يك معنایی برای قانون کرده اند که اسباب تعجب است مگر این زبان دیگر است ؟ معنای قانون این است که مأمورین مالیه محرومند رؤسای دوائر دولتی محرومند یکی میگوید دوائر غیر از ادارات است یکی میگوید رئیس دائره محروم است ولی رئیس اداره محروم نیست . یکی گفت مقصود از مأمورین مالیه یعنی آخذین پول اشخاصی که میروند از مردم پول میگیرند ولی آنها که پشت میز هستند محروم نیستند آنهایی که ماهی سیصد چهارصد تومان حقوق میگیرند محروم نیستند خوب اینها يك عملیاتی است . حکومت اشرافی همین چیز ها است که اگر بنا باشد مأمور محروم باشد باشد ولی طبقات عالی محروم نباشند . این را هم نفهمیدم . بعضی دیگر معانی دیگری کردند . ما در این بین گفتیم بهترش این است که متوسل بخودشان بشویم که بعرض مجلس برسند و افکار عامه قضاوت کنند که مجلس هفتم با چه نظر بیغرضانه در تمام قضایا وارد میشود و حل میکند . خود دکتر را دعوت کردیم که آقایانید ما هم مثل شما همه مان گرفتار هستیم يك روز آقای رئیس هم تشریف آوردند در شعبه گفتیم این است ما گرفتاریم ایشان هم يك معنایی کردند بعد که تشریف بردند اکثریت شعبه با آن معنی موافقت نکرد . بعد از هر طرف شروع کردند که دکتر حسن خان خیلی زحمت کشیده است . بنده آمدم نشستم فکر کردم چه کار کنیم اطراف را گردش کردم دیدم مثلاً در قانون مجازات نوشته است که اگر فرضاً يك ماده مجازات در باره يك كافر صادر شده باشد ولی سابقه خدماتی در يك کاری دارد این يك ترتیبانی دارد یعنی میشود يك درجه تخفیفیه برای او قائل شد ولی نمیشود بکلی چشمان را هم بگذاریم . خوب ما هنوز از مجلس بیرون نرفته ایم که بگوئیم قانون نبوده است خیر قانون بوده است . این بود که دو مرتبه آمدم جلسه را قرار

دادیم و تمام اعضاء شعبه با يك حال حقیقتاً تأسف و تأثری نشستند که در این باب چه کار کنیم در این موضوع یکی از افکار این بود که بهترش این است که راپرت این را بنویسیم نفیاً یا اثباتاً قضاوت نکنیم بپریم به مجلس و اکثریت مجلس هر طور قضاوت کرد همان باشد بعضی از اعضاء شعبه گفتند این ترتیب با مقام قضائیتی که قانون به شعبه داده است معنی ندارد شعبه قاضی است نسبت به راپرتها و صورت مجلس هائی که وارد شعبه میشود و باید قضاوت کند نه اینکه مثلاً قاضی استیضاف بگوید من رای نمیدهم یا نه بنیم نیز چه میگوید این را بطور غشیل عرض میکنم حالا آقای فاضل الملک اعتراض نکنند که چنین چیزی در استیضاف نیست و بالاخره گفته شد که باید شعبه قضاوت خودش را بکند در هر حال زحمات و لیاقت و صلاحیت ایشان از روی اساس و حقیقت کاملاً در نظر ما بوده است و کاملاً ملاحظه کرده ایم ولی دیدیم مندوحه ای به اصطلاح علمی راهی و چاره پیدا نکردیم آخرش گفتیم رأی بگیریم رأی گرفتیم هفده نفر اعضاء شعبه بودند نه نفر رأی دادند هشت نفر رأی ندادند اکثریت نه نفر بود و چون اکثریت حکمیت کرد این بود که مخبر محترم شعبه مأمور شد راپورت آنرا تهیه کرده و تقدیم مجلس کرد و بنظر نمایندگان رسید . اینهم عقیده شعبه بود . این بود تخیری که برای ما در این موضوع پیدا شد و تأسفی که داریم که بکنفر مشروطه طلب بیچاره که باید تمام سنگها بر پای لنگ بخورد . تأسف ما از این است که بکنفری که باید به حقوق خودش نائل شود باید ما جلوتر يك قانونی نوشته باشیم که او را گرفتار کنیم حالا اکثریت هر طور میخواهد رای بدهد ولی بنده رای نمیدم این هم قانون هیچ کسی هم غرضی ندارد . کسی هم نیست که جواب عرایض بی غرضانه بنده را بدهد

ملك زاده (مخبر شعبه پنجم) - بطوریکه در جلسه گذشته راپورت انتخاب آقای دکتر حسنخان عظیم را از شعبه پنجم تقدیم مجلس شورای ملی کردم شعبه انتخاب آقای دکتر حسنخان را از نقطه نظر جریان

انتخابات و صلاحیت ایشان در تحت مطالعه و مذاقه قرارداد و نظر به حسن ظن کاملی که از طرف عموم افراد حوزه نسبت به شخص دکتر بود و علاقه مندی که نسبت به ایشان نشان میدادند و مخصوصاً بطور اتفاق صلاحیت و حسن سابقه و لیاقت ایشان را تصدیق داشته بود اطراف انتخاب ایشان مباحثات خیلی مفصل و زیادی شد و بطوریکه آقای آقا سید یعقوب اشاره فرمودند فقط بعضی از افراد شعبه يك مانع قانونی در نظرشان آمد و آن عبارت بود از قانون بیست و دوم تیرماه ۱۳۰۶ که مانع از تصدیق انتخاب آقای دکتر حسنخان تصور کردند تفسیرات و مباحثات زیادی در اطراف این موضوع بعمل آمد و چون آقای آقا سید یعقوب به این نکته اشاره کردند که بعضی روح قانون را شامل آقای دکتر حسنخان و انتخاب ایشان ندانستند یکی از آن افراد بنده بودم که عقیده ام این است که مقصود و مقصد قانون گذار از این ماده این بوده است که اشخاص از موقعیت خودشان و از مقام خودشان سوء استفاده نکنند و قدرت و توانائی که دولت به آنها داده است از برای پیشرفت امور و وظایفی که مخصوص به اداره و دائره آنها است در انتخاب خودشان آن قدرت را استعمال نکنند و به عقیده شخص بنده که چندین دوره است در انتخابات طهران شرکت داشته ام و یکی دو دوره هم کاندیدا بوده ام انتخابات طهران بقدری مهم است و انتخاب شدن از طهران بقدری سخت است که نه فقط ایشان بلکه هیچیک از رؤسای ادارات دولتی نمیتوانند این استفاده را از موقعیت خودشان بکنند بلکه نظر به علاقه مندی که يك عده از افراد شعبه و بعضی از آقایان دیگر در انتخابات آقای دکتر حسنخان داشته و دارند خصوصاً آقای اورنگ شیخ الملکی و آقای مؤید احمدی از بنده تقاضا کردند که دفاع از نظریات شعبه را در انتخاب آقای دکتر حسنخان و توضیحاتی که لازم میشود حق خود را با آقایان واگذار کنم و چون بنده هم يك مانع قانونی در این امر نمی بینم این است که حق خود را با آقای اورنگ شیخ الملکی و آقای مؤید

احمدی واگذار میکنم . . . .

بعضی از نمایندگان (با همهمه) نمیشود. در حرف زدن که وکالت در توکیل نمیشود داد.

مخبر - چون آقایان با بنده مذاکره کرده اند که با رئیس محترم در این باب مذاکره شده من حقم را واگذار کنم.

رئیس - خطاب به آقای مخبر - حرفتان را بزنید افسر - چه مانعی دارد که دیگران حرف بزنند؟

رئیس - اجازه فرمائید حرفشان را تمام کنند آنوقت دیگری حرف زند.

مخبر - در هر صورت شعبه مطابق راپورتی که در جلسه گذشته داده است در جریان انتخابات طهران و جریان انتخاب آقای دکتر حسنخان مطلقاً اعتراض و ایرادی نداشته و جریان انتخابات طهران را مطابق با قوانین تلقی کرده و در موضوع صلاحیت شخصی ایشان هم تقریباً اتفاق در کار بود فقط بطوریکه عرض کردم قانون ۲۲ تیرماه را يك سدی و مانعی در انتخاب ایشان تصور میکردند و بعد در نتیجه مطالعه و مباحثات طولانی که بعمل آمد شعبه به اکثریت صحت انتخاب ایشان را تصدیق و این ماده قانون را مانع نهایندگی ایشان تشخیص نداده است این خبری بود که بطور اختصار بعرض رساندم.

رئیس - آقای زوار موافقید.

زوار - بلی.

رئیس - آقای اورنگ؟

اورنگ - موافقم.

رئیس - آقای مؤید احمدی موافقید؟

مؤید - احمدی - بلی.

رئیس - آقای وثوق؟

آقای سیدمرتضی وثوق - موافقم.

رئیس - آقای طلوع؟

طلوع - موافقم.

رئیس - آقای میرزا یانس؟

میرزا یانس - موافقم.

افسر - بنده عرضی داشتم دو نفر میتوانند مذاکره کنند؟

رئیس - آقای فاضل؟

فاضل (همراز) بنده هم موافقم و خواستم عرض کنم که در حرف زدن وکالت قابل توکیل نیست.

رئیس - آقای زوار.

زوار - آن قسمت برجسته که نماینده محترم راجع به انتخاب يك نفری که بنام آقای دکتر حسن خان عامه بصحت عملیات او شاهده ایراد گرفتند دو ماده قانون بود. بنده خیلی متأسفم باینکه نماینده محترم در این عصر سرعت عمل قائل هستند خوب بود در ان موقع فقط همان دو ماده قانون را ذکر میکردند و اینقدر برای انتخاب يك شخص صالحی که عامه بصحت انتخاب او شاهده وقت مجلس را تلف نمیفرمودند.

خطیبی - آقای موافقت.

رئیس - مخالفی نبود سؤال کردم.

زوار - عرض کنم این اصول را هم اگر در مجلس ترك كنیم بهتر است زیرا این مطلب كه كوچك است اگر قضایای مهم گرفتار این هواها بشود بد است بگذارید بنده عرایض خود را عرض کنم. الحمدلله آقای دکتر حسنخان مخالفی ندارند ولی بنده اول موافقی هستم كه میخواهم جواب عرض کنم و شما هم از حدود خودتان تجاوز نکنید.

رئیس - آقا مشاجره نکنید، بین لائین حرف بزنید.

خطیبی - مطابق نظامنامه نمیتواند دو موافق حرف بزند.

رئیس - بنده سؤال کردم مخالفی نبود آقای آقا سید یعقوب هم که مخالف بودند تکرار تقاضا نکردند و معلوم شد که نمیخواهند حرف بزنند مخالف دیگری هم که نبود که بنده رعایت تناوب را بکنم بر حسب اجبار مجبور شدم که نمره بعد را دعوت کنم.

خطیبی - مذاکره کافی است.

رئیس - در بین حرف ناطق نمیشود صحبت کرد.

زوار - جوابتان را شنیدید؟ ساکت باشید.

رئیس (خطاب به آقای زوار) - حرفتان را بزنید.

زوار - عرض کنم خدمت سرکار که آن ایراد برجسته نماینده محترم این بود که بکنفر در قلمرو مأموریت خود نمیتواند انتخاب شود همانطور که مخبر محترم جواب دادند تصور میکنم. بلکه هم همینطور است که مقصود قانون گذار این بوده است که آن کسی که مأمور خدمات دولتی است در موقع انتخاب در قلمرو خودش از اختیاراتی که دارد استفاده نکند، این قانون را برای این وضع کرده اند ولی بطوریکه آقا خودشان هم شاهده آقای دکتر حسن خان وقتی که بشعبه آمدند (بنده عضو شعبه نبودم ولی آنجا حاضر بودم) مدلل کردند که در موقع انتخابات ایشان مأمور رسمی دولت نبوده اند یعنی از مرخصیهای سالیانه خود که سالیهای سال باید بگیرند و نگرفته بودند استفاده کرده و بمرخصی رفته بودند، بنا بر این تصور میکنم که این قانون شامل حال ایشان نباشد برای اینکه در آن موقع مأمور نبودند که از مأموریت خود در انتخاب خودشان استفاده کنند یکماده دیگری را هم که آقا فرمودند که رئیس دائره باید محروم از انتخاب باشند، بسیار خوب، همان کسی که این قانون را گذراند نمیتوانست بنویسد رئیس اداره؟ در صورتیکه این اندازه البته قدر بود وضعیت قانون گذاری؛ در اینصورت تصور میکنم که این قسمت هم شامل حال آقای دکتر حسنخان نیست و از نماینده محترم خواهش می کنم که حقیقه مقام مهم يك نفر آدمی را که به تصدیق عامه صالح است برای عضویت مجلس شورای ملی بیش از این ادامه ندهند.

رئیس - آقای اورنگ.

اورنگ - چنانچه خاطر مبارك همه آقایان مستحضر شد مخالفت نماینده محترم در صلاحیت آقای دکتر حسن خان نبوده نیست، اولاً بنا بر اعتقاد من ایشان سیدند و اولاد پیغمبر، کسی به کسی گفت ای ناسید، او جواب داد که من یاسیدم و اولاد پیغمبر و تاج سرتو هستم یا ناسیدم و عامم تازه مثل توهستم ایشان هم با خیلی صالح هستند یا مثل ما هستند. اگر لعل گراختر و شنیم - زيك آسمان و زيك معدنیم همه انشاءالله خولیم، اما اینکه نماینده محترم آقای آقا

سید یعقوب آقا متکی به دو ماده قانون شدند و مقدمه طولانی چیدند که شعبه پنجم نمیتواند مفسر یا تعبیر کننده مواد قانونی باشد. من با ایشان در این امر شرکت دارم چه اگر بنا باشد باب تفسیر و تعبیر برای مواد قانونی باز باشد روزگاری میرسد که گر تو به بینی نمیشناسیش باز وقضات عدلیه هم خوب این قضیه را رعایت کرده اند و وزیر عدلیه هم بهتر رعایت کرد و ماده در قانون مجازات عمومی گذرانید که ماده دویست و هشتاد باشد که باب تفسیر و تعبیر به روی تمام افراد و آحاد از رئیس اول دولت تا ثبات وزارتخانهها مسدود است و هیچکس حق تفسیر و تعبیر قانون را ندارد و آقای آقا سید یعقوب آقا هم این معنی را کاملاً معتقدند ولی به نتیجه که میرسد خودشان تفسیر میفرمایند. فرمودند که عبارت فارسی است اولاً عبارت ماده عربی است ولی مصطلح است، مأمور که عربی است، مال هم عربی است (مالیه) حوزه هم که عربی است محروم هم عربی است انتخاض هم عربی است از قضایای اتفاقیه تمام کلماتش عربی است. مأمورین مالیه در حوزه مأموریت خود از انتخاب شدن محرومند - منهم عیناً این ماده را قبول دارم اگر عین این ماده شامل آقای دکتر حسن خانبابا هر منتخبی است البته از انتخاب شدن محروم است و اگر عین این ماده شامل حال ایشان نیست. ایشان مشمول ماده نیستند باید قضاوت کنیم. و مسئله ماده ثانی می گوید رؤسای دوایر دولتی در حوزه مأموریت خود از منتخب شدن محرومند آنوقت آقای آقا سید یعقوب آقا اینهمه تأکید میکنند که نکند دستتان دراز بشود بطرف تفسیر مبادا که شما تعدی کنید به تعبیر فوراً از دایره در نتیجه يك اداره کننده استخراج میفرمایند در صورتیکه خودشان در همین مجلس مقدس وضع قانون استخدام کردند بین اداره و دایره فرسخها فاصله است حقوق رئیس دایره صد تومان است حقوق رئیس اداره دویست و دوازده تومان است رئیس دایره بحکم وزیر تعیین میشود. رئیس اداره بفرمان پادشاه رئیس دایره حق ندارد در محضر سلام پادشاه حاضر شود. رئیس اداره حق دارد

حاضر شود رئیس دایره بترتیب خاص و رئیس اداره بترتیب خاص آخری محاکمه میشود. آنوقت همین آقای آقا سید یعقوب آقا که میگویند باب تفسیر مسدود باشد اما چون روسای دوایر نوشته است من يك رئیس اداره از توی شکم این ماده بیرون می آورم. ولی حالا عرض میکنم اگر آقای دکتر حسن خان رئیس دایره است به نص این قانون از انتخاب شدن محرومست اگر رئیس اداره است که این ماده شامل حال او نیست نامشمول این ماده باشد بنا بر این عرض بنده بود که بنده در شعبه پنج پیشنهادی دادم و روی آن پیشنهاد بهمین کیفیت رأی گرفتند اکثریت تصویب کرد که دکتر حسن خان مشمول این دو ماده نیست و این دو ماده هم شامل حال دکتر حسن خان نیست. دکتر حسن خان مأمور مال دولت نیست. دکتر حسن خان قاضی است برای تشخیص اسنادی که در دست نوکرهای دولت است ببیند و بداند که دارنده این سند واجد چه رتبه ایست و محروم از چه حقی است این مأمور نه در عرف قانون نه در وزارت مالیه نه در خارج نه در داخل مأمور مالیه شناخته نشده است این است دفاع بنده از آقای دکتر حسن خان و روی این دفاع هم در شعبه رأی گرفته شد و رأی دادند. دیگر بسته است به قضاوت شما آقایان قضاوت بفرمائید اگر مشمول این دو ماده میدانید البته از انتخاب شدن محروم میشوید اگر مشمول این دو ماده نمیدانید محروم میشوید.

رئیس - رأی گرفته میشود بصحت نمایندگی آقای دکتر حسن خان عظیمی آقایان موافقین قیام فرمایند.
(اکثر نمایندگان برخاستند)

رئیس - تصویب شد

رئیس الوزراء - با تشکر و مسرت زیاد از سعادت خدمتگذاری خودم و رفقا پروگرام دولت را تقدیم مجلس میکنم و چون خودم یکقدری عاجز هستم از ایستادن تقاضا میکنم خوانده شود.

یاسائی - وزراء را معرفی نفرمودید باید معرفی بشوند
رئیس الوزراء - وزراء تجدید نشده اند که معرفی بشوند

رئیس - آقای عراقی
عراقی - موافقم
رئیس - با چه

عراقی - چون صحبت شد که وزراء را معرفی نفرمودند و آقای رئیس الوزراء فرمودند وزراء طوری نشده بودند که بخوام معرفی کنم و تصور کردم که کسی در این حرف اعتراضی دارد خواستم بآید فرمایش آقای رئیس الوزراء را کرده باشم که فرق است بین بقاء کابینه با ایجاد کابینه. کابینه بوده و حالا هم پروگرامش را مطابق قانون برای جلسه سالیانه مجلس یعنی افتتاح دوره هفتم می بایست تقدیم بکنند در اطراف پروگرام صحبت بشود دیگر معرفی کردن وزراء لازم نیست فقط در اطراف پروگرام صحبت میشود و رأی گرفته میشود

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - بنده خیلی متأسفم و خواستم آقای عراقی را به کمک خودم دعوت کنم بیک موضوعی و این موضوعی نیست که ما میخواهیم با وزرائی که دو سال در این دوره با ایشان میخواهیم کار کنیم محل اختلاف باشد که شما بیائید شمشیر موافقت را بردارید یا خدای نخواسته بنده بخوام مخالف باشم. بنده والله مخالف نیستم به حقیقت مخالف نیستم آهای تمام ملت میدانید بنده مخالف نیستم (خنده بین نمایندگان) که شما بگوئید آقا سید یعقوب مخالف بود و بنده همچو موافق بودم خیر موضوع يك مسئله ایست که خود وزراء هم تصدیق دارند. در دوره ششم يك اکثریتی بود که متکی علیه دولت بود حالا دوره ششم از بین رفت آن متکی علیه هم رفت الان متکی علیه جدید دارد و قرار دادیم شاید آقای رئیس الوزراء نظرشان نباشد اول بنا بود که میرفتند و آقایان وزراء را معرفی میکردند به اکثریتی که دومرتبه متکی علیه کابینه میشدند که کابینه جدید من باین ترتیب است اینهم پروگرام مقصود من این است حالاً من باید این ترتیب بشود مخالفی هم ندارم که بگویم شما موافقید و من مخالف. هر دو مان موافق هستیم منتهی يك ترتیبی است که باید آن را رعایت کرد و من

هم همین انتظار را داشتم که آقای رئیس الوزراء همین کار را خواهند کرد.

رئیس الوزراء چون وزراء همانهایی بودند که بودند و اکثر آقایان مجلس هم می شناسند و میدانند بنده نخواستم يك چیز زیادی گفته باشم و تقدیم پروگرام برای همین است که اگر آن اکثریتی که انتکاء دولت به آن بود عیناً امروز وجود ندارد در تقدیم این پروگرام و رأی که آقایان به پروگرام خواهند داد دولت در ثنی در همین مجلس آن تکائی که لازمست پیدا خواهد کرد

بعضی از نمایندگان - اسم ببرید آقا معرفی کنید
رئیس الوزراء - بسیار خوب آقای نصرت الدوله وزیر مالیه آقای داور وزیر عدلیه. آقای اعتماد الدوله وزیر معارف آقای شیبانی وزیر فواید عامه. آقای صور وزیر پست و تلگراف. آقای يك روان هم کفیل وزارت امور خارجه وزیر جنگ هم آقای اسعد که در رکاب مبارک هستند وزیر داخله هم چون سینه اش خیلی درد میکرد (ادیب - السلطنه) نیامد

رئیس - بموجب تقاضای آقای رئیس الوزراء پروگرام قرائت میشود

(بشرح آتی قرائت شد)

ساحت محترم مجلس شورای ملی

بر نمایندگان محترم پوشیده نیست که در تمام شعب اجتماعی و اقتصادی و سیاسی مملکت اصلاحات اساسی شروع شده و در جریان است و اگر چه اصلاحات مذکوره در دسترس اطلاع عامه بوده و با مشارکت اکثر آقایان نمایندگان حاضر که در مجلس ششم مقام نمایندگی را دارا بوده اند بعمل آمده است معذالك تذکراً بعرض مجلس شورای ملی میرسد که بیشتر توجه دولت شاهنشاهی معطوف بعمران و آبادی مملکت و تکثیر ثروت عمومی بوده و در این قسمت قدمهای خیلی مؤثری بر داشته شده است

ساختن راه آهن از بندر شاه الی بندر شاپور که چهار صد و چهل و سه کیلو متر آن از شمال بجنوب تا آخر آذر ماه ۱۳۰۸ باید ساخته و دائر کرد مؤثر

ترین اقدامی است که از حیث آبادی مملکت نصیب دولت شاهنشاهی گردیده است بستان سد اهواز که در ضمن ساختن راه آهن بعمل خواهد آمد - ساختن راه مهم لرستان و خوزستان - ساختن قلاع نظامی و رعیتی برای نخت قاپو کردن ایلات لرستان و عمران و آبادی آنجا - بسط و تکمیل راه سازی در تمام مملکت تشویق صنایع داخلی - تأسیس بانک ملی و توجه مخصوص به بهبودی اوضاع نجاتی و فلاحی مملکت رؤس اقداماتی است که بعمل آمده و باید تکمیل شود

اصلاحات قضائی مملکت بطور رضایت بخش در جریان بوده و دوره تکمیل و تکامل خود را سیر مینماید از نقطه نظر معارفی اعزام محصلین بخارجیه برای تکمیل تحصیلات - تجدید نظر در پروگرام مدارس و اصلاح اوضاع عمومی آنها بالخصوص مدارس متوسطه تألیف و طبع کتب برای مدارس ابتدائی و متوسطه تکثیر عده مدارس ابتدائی در ولایات و امثال آن قدمانی است که برای بسط معارف بعمل آمده و باید تکمیل شود

از حیث اوضاع صحی نیز بهبودی محسوس مشاهده میشود و تأسیس مرصخانه های تازه و ایجاد قرانطینه های جدید در جنوب و غرب و تکمیل مؤسسه پاستور استخدام متخصصین و اطباء خارجی برای تأسیسات و اصلاحات صحی ایجاد پست های سیار صحی و اقدامات متشابه آن شاهد این بهبودی اوضاع میباشد

اوضاع مالی مملکت کاملاً رضایت بخش بوده و توجه مخصوص به تکثیر عایدات عمومی بعمل میاید و با وجود ملغی شدن پاره از اقلام عوائد از قبیل مالیات اغنام و احشام و مالیات سر شماری و پاره عواید دیگر معدنک یقین کامل حاصل است که مجموع عوائد مملکتی جبران کمورات مزبوره را نموده و در عواید پیش بینی شده نقصانی حاصل نخواهد شد ولی در همانحال اوضاع مالی چه از حیث طرز وصول مالیاتها از قبیل مالیات ارضی که بر روی اساس صحیحی گذارده نشده و طوری نیست که تحمیلی بر طبقه زحمت کش و فقیر مملکت

نشود و برای امثال امر مبارک شاهانه در رفع تحمیلات مزبوره مطلب مورد مطالعه مخصوص دولت واقع گردیده است و چه از حیث اصلاحات دیگر که مستلزم تکثیر عایدات باشد باید مورد توجه مخصوص بشود و همچنین مسئله قاچاق که تأثیر زیادی در عواید غیر مستقیم دارد از چندی باینطرف توجه دولت را بخود جلب نموده است و اگر جدیت کامل در اینباب بعمل نیاید خسارات مهمی متوجه عوائد كرك و عوائد انحصار و عوائد طرق و عواید انحصار نرباك خواهد شد

البته دولت با ایجاد پست های جدید امنیه و كرك و ایجاد قوای بحریه و توسعه قوای امنیه و اتخاذ تمام وسائل ممکنه یقین دارد که موفق بجلوگیری از قاچاق و تنبیه قاچاقچیان خواهد شد ولی درین باب هم جلب مساعدت مخصوص مجلس شورای ملی هم ضرورت دارد زیرا که قوانین مجازات قاچاق خفیف بوده و از ملایمت آن سوء استفاده میشود و دولت امیدوار است که در اصلاح قوانین مزبوره از طرف نمایندگان محترم مساعدت لازم بعمل خواهد آمد

از نقطه نظر روابط خارجی نیز اوضاع کاملاً رضایت بخش بوده و موجود بودن روابط و دادیه صمیمانه با تمام دولی که با ایران دارای روابط سیاسی و اقتصادی می باشند مخصوصاً حسن رابطه با دول همجوار كوشش دولت شاهنشاهی را بحسن خانه منجر نموده است و امیدواری میرود که در پاره مسائل متنازع فیها با موجود بودن حسن نیت از طرفین موافقت کامل حاصل گردد

انتخاب ایران بعضویت شورای جامعه ملل یکی از علائم حسن رابطه ایران با ممالك عالم بوده و دولت شاهنشاهی امیدوار است وظایفی را که از این حیث عهده دار شده است بوجه احسن انجام دهد

البته نمایندگان محترم در نظر دارند که پس از ۲۰ اردی بهشت گذشته و در تعقیب عهود ملغی شده دولت موفق بالعقاد عهود و قرارداد های موقتی ودائمی گردیده و فعلاً نیز مشغول تکمیل اقدامات خود میباشد بطوریکه امید

است در آینده نزدیکی دولت ایران با تمام دول دارای عهود و مقاولات قطعی که در خور شأن و حیثیت طرفین و مبتنی بر اصول احترام و اعتماد متقابل باشد بگردد

با آنچه که در فوق ذکر شد نمایندگان محترم ملاحظه که خواهند فرمود جریان امور عمومی مملکت بطور مطلوبی رضایت بخش بوده و امید واری کامل حاصل است که در تکمیل اصلاحات مملکتی موفقیت نام حاصل شود ولی مسلم است که مملکت هرچه بیشتر رو بترقی و تعالی میرود لزوم ازدیاد مسائل مادی و معنوی مملکت بیشتر محسوس شده و ابراز جدیت بیشتری لازم می آید و یقین است که خود اهالی مملکت قدر دوره گرانبهای کنونی را که موانع کار کردن مفقود و موجبات بروز لیاقت و وظیفه شناسی موجود است شناخته و افراد ایرانی خود را عهده دار بكمك در آبادی و ترقی مملکت و تکثیر ثروت و سعادت عمومی خواهند دانست چه تصور اینکه سکنه يك مملکت در بهبودی حال خود هیچ نوع جهدی نکرده و فقط انتظار نهمیه موجبات آنرا از دولت داشته باشند معقول بنظر نمی آید

برای نیل باصلاحات منظوره تکثیر عایدات دولت شرط حتمی بوده و اینمقصود را بوسیله اصلاح طرز وصول عوائد کنونی مملکتی و وسائل دیگر با مساعدت مجلس شورای ملی باید تأمین نمود البته هر اصلاحی مستلزم خرجی است مثلاً اکنون که قانون نظام وظیفه در مملکت اجرا میشود و بالنتیجه قوای تأمینیه بواسطه اجرای قانون مزبور و بر طبق احتیاجات مملکت بسط پیدا می نماید برای نیل باینمقصود اضافه نمودن بر بودجه قوای تأمینیه لازم می افتد همچنین برای تکثیر سکنه مملکت که عنصر ابتدائی و حتمی عمران و آبادی هر مملکتی است باید اقدامات مؤثری بشود و مخصوصاً وسائل مبارزه با پاره امراض از قبیل مالاریا و آبله و امراض تناسلی نهیه شود و در اینجا است که ابراز حس بیداری ملی مورد پیدا کرده و خود اهالی مملکت باید بوسائل مختلفه بدولت كمكهای مادی و معنوی بنمایند توجه مخصوص ب بهبودی اوضاع اقتصادی و مخصوصاً اوضاع

فلاحی بوسیله بستان سدها - تنظیم آنها ترویج باره محصولات که مستلزم عوائد بیشتری برای اهالی مملکت باشد تکمیل ادوات فلاحی و امثال آن منظور نظر دولت است

البته یکی از مسائلی که اثر فوق العاده در عمران و آبادی مملکت و تکثیر ثروت عمومی دارد تسهیل شرایط دایر کردن منابع ثروت بيشمار مملکت و مخصوصاً جلب سرمایه تجارنی و اقتصادی خارجی است مملکت ایران دارای منابع مختلفه ثروت بوده و برای دایر کردن آنها جدیت و همت خود اهالی از یکطرف و پیدا کردن سرمایه از طرف دیگر لازم است

البته دولت شاهنشاهی معتقد ب دادن امتیازات مطابق اصول و شرایط امتیازات گذشته نبوده و اجازه دخول هیچ نوع سرمایه را که مؤید و مروج نفوذ های سیاسی باشد نخواهد داد و امیدوار است که خود دارندگان امتیازات گذشته متوجه خواهند بود که شرط حتمی جلب مساعدت کامل دولت شاهنشاهی منوط بتجدید نظر و اصلاح آنها است ولی برای جلب سرمایه های مفید خارجی و ایجاد مؤسسات مشترکه بین سرمایه ایرانی و خارجی از هر نوع وسائل تشویق و تسهیل خود داری نباید بعمل آید بدیهی است که در تمام مسائل معروضه و اصلاحات عدیة دیگری که در نظر است دولت مشغول مطالعه بوده و پس از تکمیل مطالعات لوازم مربوطه را برای تصویب مجلس شورای ملی تقدیم خواهد نمود

خصوصاً در قسمت مطالعات مالی و اقتصادی استخدام متخصص مالی و اقتصادی که عنقریب وارد خواهد شد ممکن است كمك مؤثری باشد

در باب هر يك از مطالب معروضه چنانکه اشاره شد لوازم مربوطه تقدیم مجلس شورای ملی شده و در موقع خود تبادل نظر برای اتخاذ تصمیم مقتضی بعمل خواهد آمد و دولت شاهنشاهی مطابق اصولی که در ضمن این پروگرام معروض داشته خود را عهده دار میداند که تکمیل و اجرای تمام اصلاحات مملکتی را که در شعب مختلفه بعمل آمده یا باید بعمل آید تعقیب نماید و

امیدوار است که با توجید مساعی با مجلس شورای ملی موفقیت کامل حاصل کند

ولی نظر باینکه پس از افتتاح مجلس شورای ملی و ابتدای کار باید ابراز اعتماد قوه مقننه نسبت بدولت بعمل آمده باشد و وسیله نیل باین مقصود تقدیم پروگرام است لهذا دولت شاهنشاهی در ضمن تقدیم این پروگرام که حاکی از نظریات عمومی دولت در باب اصلاحات مملکتی است امیدوار است که مجلس شورای ملی با ابراز اعتماد خود بدولت تعقیب و تکمیل اصلاحات مملکتی را تأیید نماید

مهدیقلی

رئیس - اگر آقایان موافقت بفرمایند این لایحه را قبلاً طبع و توزیع کنیم بعد مطرح شود (صحیح است) آقای طلوع راجع باعتبار نامه آقای رفیع میخواهید مخالفت خودتان را استرداد بفرمائید؟

طلوع - بنده برای استحضار خاطر محترم آقایان خواستم علت مخالفت خود را عرض کرده باشم که آقایان تصور نکنند که بنده مخالفت شخصی با ایشان داشتم فقط بنده به صلاحیت ایشان اعتراضاتی دارم و بعقیده شخص بنده ایشان صلاحیت وکالت مجلس شورای ملی را ندارند ...

رئیس - معهود نبود راجع به صلاحیت ایشان مذاکره کنید پس باید بماند تا خودشان بیایند طلوع عرض میکنم چون یکی از دوستان صمیمی بنده که از رجال وطن پرست و پیشرو آزادی ایران بوده اند از بنده خواهش کردند بنده مخالفت خود را پس میگيرم

رئیس - آقایان که صحت نمایندگی آقای رفیع را

تصویب میکنند قیام فرمایند

(اکثر نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد دوققره خبر مرخصی از کمیسیون عرایض رسیده قرائت میشود

(شرح ذیل قرائت شد)

نماینده محترم آقای کازرونی برای اصلاح امور محلی و استفاده از نزول ملوکانه برای نواقص محلی بخاکبای همایونی از ۲۴ آبان ماه ۱۳۰۷ یکماه اجازه مرخصی تقاضا نموده اند کمیسیون با تقاضای ایشان موافق اینک خبر آنرا تقدیم مجلس مینماید

رئیس - موافقین بیکماه مرخصی آقای کازرونی قیام فرمایند (اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد

خبر مرخصی آقای خطیبی

نماینده محترم آقای خطیبی برای امر ضروری از ۱۴ آبان ماه ۱۳۰۷ الی ۲۱ آبان (یکهفته) اجازه مرخصی خواسته اند کمیسیون با تقاضای ایشان موافق و اینک خبر آنرا تقدیم مجلس مینماید

رئیس - موافقین بامرخصی یکهفته آقای خطیبی قیام فرمایند

اکثر بر خواستند

رئیس - تصویب شد. فعلاً چیزی در دستور نداریم ولی خود بنده راجع به امور داخلی مجلس مطالبی دارم که خواهش میکنم آقایان تشریف بیاورند در جلسه خصوصی استماع فرمایند

(مجلس سه ربع قبل از ظهر ختم شد)